

Державний вищий навчальний заклад
«Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника»

Кафедра географії та природознавства

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор

Шарин С.В.

25.10. 2020 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

В 75 Європейська регіональна інтеграція

(шифр і назва навчальної дисципліни)

ОП «Географія»

спеціальність 106 «Географія»

10 «Природничі науки»

(галузь знань)

Факультет природничих наук

(назва факультету)

Івано-Франківськ – 2020 рік

Робоча програма Європейська регіональна інтеграція для студентів спеціальності 106 «Географія», за галуззю знань 10 «Природничі науки». „15” вересня 2020 р. – 14 с.

Розробники:

Сливка Р.Р., кандидат географічних наук, доцент

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри географії та природознавства

Протокол від “15” вересня 2020 р. № 1

Завідувач кафедри
географії та природознавства _____ (Атаманюк Я.Д.)
(підпис)

“15” вересня 2020 р.

Схвалено науково-методичною радою факультету природничих наук.
Протокол від “23” вересня 2020 р. № 1

“23” вересня 2020 р.
Голова _____ (Атаманюк Я.Д.)
(підпис)

©Сливка Р.Р., 2020 рік
© ДВНЗ «Прикарпатський
національний університет імені
Василя Стефаника, 2020 рік

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 6	Галузь знань 10 Природничі науки (шифр і назва)	Дисципліни вільного вибору студента	
		Рік підготовки:	
Змістових модулів – 2		4-й	-
Індивідуальне науково-дослідне завдання: SWOT-аналіз одного із прикордонних районів України на предмет потенціалу розвитку транскордонної співпраці.	Спеціальність: <u>106 Географія</u> Освітня програма: <u>«Географія»</u>	Семестр	
Загальна кількість годин – 180		8	-
		Лекції	
		24 год.	-
		Практичні, семінарські	
		36 год.	-
		Лабораторні	
		год.	год.
		Самостійна робота	
		120 год.	
		Індивідуальні завдання:	
		Вид контролю: залік	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 7 самостійної роботи студента – 14	Освітньо-кваліфікаційний рівень: бакалавр		

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної роботи становить: 1:2

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладання дисципліни є формування в студентів уявлення про концепцію раціональної територіальної організації об'єднаної Європи.

Основними завданнями навчальної дисципліни «Географія природоохоронних територій України» є:

- оволодіння теоретичними знаннями з дисципліни;
- вільне володіння базовими поняттями територіальної організації суспільства;
- оволодіння методами описового, картографічного, статистичного, графічного, порівняльно-географічного та ін. методів опрацювання економіко- і соціальногеографічних баз даних в сфері євроінтеграції;
- ознайомитися із досвідом геопланування в європейських країнах – конструктивним напрямком в сучасній географії.

Компетентності:

К І. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми, що характеризуються комплексністю та невизначеністю умов у професійній діяльності з географії або у процесі навчання із застосуванням сучасних теорій та методів дослідження природних та суспільних об'єктів та процесів

- Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми, що характеризуються комплексністю та невизначеністю умов у професійній діяльності з географії або у процесі навчання із застосуванням сучасних теорій та методів дослідження природних та суспільних об'єктів та процесів.

- Здатність брати участь у плануванні та виконанні наукових та науково-технічних проектів.

- Здатність застосовувати знання і розуміння основних характеристик, процесів, історії і складу природи і суспільства.

- Здатність працювати в колективах виконавців, у тому числі в міждисциплінарних проектах.

Результати навчання:

- Знати цілі сталого розвитку та можливості своєї професійної сфери для їх досягнення, в тому числі в Україні.
- Поглиблені знання принципів стійкого регіонального розвитку, здатність планувати, організовувати та реалізувати оптимізаційні заходи в практичній природоохоронній, туристичній діяльності та у процесі зонування міських та сільських територій.
- Оцінювати роль України в світі, знати і пояснювати особливості просторової організації природи, населення і господарства України.
- Застосовувати знання теоретичних і методологічних основ географічних наук для моніторингу і оцінки природних умов, порівняльно-географічного аналізу розвитку економіки, населення, соціальної сфери держав світу та України.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Теоретичні основи геополітики.

Тема 1. Передумови європейської інтеграції. 1. Географічні та історичні передумови. 2. Культурні і релігійні передумови. 3. Політичні і геополітичні передумови.

Тема 2. Головні концепції європейської інтеграції. 1. Федералістські концепції. 2. Функціоналістські концепції. 3. Сучасні концепції.

Тема 3. Історико-географічні аспекти європейської інтеграції. 1. Формування ЄСВС. 2. Заснування і перше розширення ЄЕС. 3. Друга хвиля євроінтеграції. 4. Трансформація ЄЕС у ЄС. 5. Третя хвиля євроінтеграції.

Тема 4. Розширення ЄС на Схід і Південь Європи. 1. Передумови євроінтеграції країн Центрально-Східної Європи. 2. Позитивні наслідки і нові можливості євроінтеграції. 3. Ризики, що їх несе євроінтеграція.

Тема. 5. Роль ЄС у вирішенні збройних конфліктів у країнах колишньої Югославії. 1. Концепція «членство в обмін на мир». 2. Успіхи євроінтеграції Хорватії і Словенії. 3. Проблеми євроінтеграції БіГ, Сербії, Пн. Македонії, Чорногорії.

Тема. 6. Досвід адаптації господарства країн Вишеградської групи до вимог ЄС. 1. Реалізація «Білої книги» ЄС. 2. Структурні зміни в економіці країн регіону. 3. Регіональні диспропорції і їх подолання.

Тема. 7. Досвід адаптації господарства країн Балтії до вимог ЄС. 1. Зміна структури національних господарських комплексів. 2. Демографічні та міграційні виклики. 3. Інвестиційна політика.

Тема. 8. Євроінтеграційні перспективи України. 1. Сучасний стан відносин між Україною і ЄС . 2. Міжнародно -правове забезпечення відносин Україна -ЄС . 3. Динаміка зовнішньо - економічних відносин Україна –ЄС.

Тема 9. Реалізація європейської освітньої і наукової політики в Україні. 1. Перспективні галузі співпраці в сфері науки і освіти. 2. Участь українців у спільних наукових і академічних програмах із ЄС.

Тема 10. Реалізація спільної політики в сфері охорони природи.

1. Європейська екологічна політика . 2. Форми співпраці України і ЄС в сфері охорони природи.

Тема 11. Реалізація європейської регіональної політики. 1. Проблеми адаптації європейської політики регіонального розвитку в країнах ЦСЄ. 2. Врахування європейського принципу субсидіарності в процесі децентралізації. 3. Врахування європейського принципу солідарності в регіональному розвитку.

Тема 12. Втілення спільних програм із ЄС на регіональному рівні. 1.Зовнішньоекономічні зв'язки Івано-Франківщини з країнами ЄС. 2. Карпатський єврорегіон: стан і перспективи співпраці. 3. Транскордонні проекти: досвід Івано-Франківської ОТГ.

Змістовий модуль 2. Основи сучасної регіональної геополітики.

Тема 13. Досвід Словаччини в імплементації європейсько регіональної політики.

1. Реалізація регіональних політик в Словаччині. 2. Стратегія розвитку Пряшівського краю. 3. Використання словацького досвіду в Україні.

Тема 14. Досвід Польщі в імплементації європейської регіональної політики.

1. Реалізація регіональних політик в Підкарпатському воєводстві. 2. Стратегія розвитку Підкарпатського воєводства. 3. Використання польського досвіду в Україні.

Тема 15. Досвід Румунії в імплементації європейської регіональної політики.

1. Реалізація регіональних політик в Румунії. 2. Стратегія розвитку жудеці Марамуре. 3. Використання румунського досвіду в Україні.

Тема 16. Досвід Угорщини в імплементації європейської регіональної політики.

1. Реалізація регіональних політик в Румунії. 2. Стратегія розвитку медье Саболч-Сатмар-Берег. 3. Використання угорського досвіду в Україні.

Тема 17. Досвід Чехії в імплементації європейської регіональної політики.

1. Реалізація регіональних політик в Чехії. 2. Стратегія розвитку Мораво-Сілезького краю. 3. Використання чеського досвіду в Україні.

Тема 18. Досвід Литви в імплементації європейської регіональної політики.

1. Реалізація регіональних політик в Литві. 2. Стратегія розвитку Каунаського району. 3. Використання литовського досвіду в Україні.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	денна форма					
	усього	у тому числі				
		л	П	Лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7
Змістовий модуль 1. Основи європейської інтеграції.						
Тема 1. Передумови європейської інтеграції.	10	2	2			6
Тема 2. Головні концепції європейської інтеграції.	10	2	2			6
Тема 3. Історико-географічні аспекти європейської інтеграції.	10	2	2			6
Тема 4. Розширення ЄС на Схід і Південь Європи.	10	-	2			8
Тема 5. Роль ЄС у вирішенні збройних конфліктів у країнах колишньої Югославії.	10	-	2			8
Тема 6. Досвід адаптації господарства країн Вишеградської групи до вимог ЄС.	10	2	2			6
Тема 7. Досвід адаптації господарства країн Балтії до вимог ЄС.	10	2	2			6
Тема 8. Євроінтеграційні перспективи України.	10	2	2			6
Тема 9. Реалізація європейської освітньої і наукової політики в Україні.	10	-	2			8
Тема 10. Реалізація спільної політики в сфері охорони природи.	10	-	2			8
Тема 11. Реалізація європейської регіональної	10	2	2			6

політики.						
Тема 12. Втілення спільних програм із ЄС на регіональному рівні.	10	2	2			6
Всього за 1 змістовий модуль.	120	16	24			80
Змістовий модуль 2. Досвід постсоціалістичних держав у реалізації європейської інтеграції.						
Тема 13. Досвід Словаччини в імплементації європейсько регіональної політики	10	-	2			8
Тема 14. Досвід Польщі в імплементації європейської регіональної політики.	10	2	2			6
Тема 15. Досвід Румунії в імплементації європейської регіональної політики.	10	2	2			6
Тема 16. Досвід Угорщини в імплементації європейської регіональної політики.	10	2	2			6
Тема 17. Досвід Чехії в імплементації європейської регіональної політики.	10	2	2			6
Тема 18. Досвід Литви в імплементації європейської регіональної політики.	10	2	2			6
Разом за змістовим модулем 2	60	10	12			38
Усього годин за 7 семестр	180	24	36			120

5. Зміст лекційного матеріалу

№ з/п	Назва теми лекції	Зміст лекції
	Змістовий модуль 1. Основи європейської інтеграції.	
1.	Тема 1. Передумови європейської інтеграції	1. Географічні та історичні передумови. 2. Культурні і релігійні передумови. 3. Політичні і геополітичні передумови.
2.	Тема 2. Головні концепції європейської інтеграції.	1. Федералістські концепції. 2. Функціоналістські концепції. 3. Сучасні концепції.
3.	Тема 3. Історико-географічні аспекти європейської інтеграції.	1. Формування ЄСВС. 2. Заснування і перше розширення ЄЕС. 3. Друга хвиля євроінтеграції. 4. Трансформація ЄЕС у ЄС. 5. Третя хвиля євроінтеграції.
4.	Тема. 6. Досвід адаптації господарства країн Вишеградської групи до вимог ЄС.	1. Реалізація «Білої книги» ЄС. 2. Структурні зміни в економіці країн регіону. 3. Регіональні диспропорції і їх подолання.

5.	Тема. 7. Досвід адаптації господарства країн Балтії до вимог ЄС.	1. Зміна структури національних господарських комплексів. 2. Демографічні та міграційні виклики. 3. Інвестиційна політика.
6.	Тема. 8. Євроінтеграційні перспективи України.	1. Сучасний стан відносин між Україною і ЄС. 2. Міжнародно-правове забезпечення відносин Україна-ЄС. 3. Динаміка зовнішньо - економічних відносин Україна-ЄС.
7.	Тема 11. Реалізація європейської регіональної політики.	1. Проблеми адаптації європейської політики регіонального розвитку в країнах ЦСЄ. 2. Врахування європейського принципу субсидіарності в процесі децентралізації. 3. Врахування європейського принципу солідарності в регіональному розвитку.
8.	Тема 12. Втілення спільних програм із ЄС на регіональному рівні .	1. Зовнішньоекономічні зв'язки Івано-Франківщини з країнами ЄС. 2. Карпатський єврорегіон: стан і перспективи співпраці. 3. Транскордонні проекти: досвід Івано-Франківської ОТГ.
Змістовий модуль 2. Досвід постсоціалістичних держав у реалізації європейської інтеграції.		
9.	Тема 14. Досвід Польщі в імплементації європейської регіональної політики.	1. Реалізація регіональних політик в Підкарпатському воєводстві. 2. Стратегія розвитку Підкарпатського воєводства. 3. Використання польського досвіду в Україні.
10.	Тема 15. Досвід Румунії в імплементації європейської регіональної політики.	1. Реалізація регіональних політик в Румунії. 2. Стратегія розвитку жудеці Марамуре. 3. Використання румунського досвіду в Україні.
11.	Тема 16. Досвід Угорщини в імплементації європейської регіональної політики.	1. Реалізація регіональних політик в Румунії. 2. Стратегія розвитку медье Саболч-Сатмар-Берег. 3. Використання угорського досвіду в Україні.
12.	Тема 17. Досвід Чехії в імплементації європейської регіональної політики.	1. Реалізація регіональних політик в Чехії. 2. Стратегія розвитку Мораво-Сілезького краю. 3. Використання чеського досвіду в Україні.

6. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість Годин
-------	------------	-----------------

Змістовий модуль 1. Основи європейської інтеграції.		
1.	Тема 1. Передумови європейської інтеграції.	2
2.	Тема 2. Головні концепції європейської інтеграції.	2
3.	Тема 3. Історико-географічні аспекти європейської інтеграції.	2
4.	Тема 4. Розширення ЄС на Схід і Південь Європи.	2
5.	Тема 5. Роль ЄС у вирішенні збройних конфліктів у країнах колишньої Югославії.	2
6.	Тема 6. Досвід адаптації господарства країн Вишеградської групи до вимог ЄС.	2
7.	Тема 7. Досвід адаптації господарства країн Балтії до вимог ЄС.	2
8.	Тема 8. Євроінтеграційні перспективи України.	2
9.	Тема 9. Реалізація європейської освітньої і наукової політики в Україні.	2
10.	Тема 10. Реалізація спільної політики в сфері охорони природи.	2
11.	Тема 11. Реалізація європейської регіональної політики.	2
12.	Тема 12. Втілення спільних програм із ЄС на регіональному рівні.	2
Змістовий модуль 2. Досвід постсоціалістичних держав у реалізації європейської інтеграції.		
13.	Тема 13. Досвід Словаччини в імплементації європейсько регіональної політики	2
14.	Тема 14. Досвід Польщі в імплементації європейської регіональної політики.	2
15.	Тема 15. Досвід Румунії в імплементації європейської регіональної політики.	2
16.	Тема 16. Досвід Угорщини в імплементації європейської регіональної політики.	2
17.	Тема 17. Досвід Чехії в імплементації європейської регіональної політики.	2
18.	Тема 18. Досвід Литви в імплементації європейської регіональної політики.	2

7. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
Змістовий модуль 1. Основи європейської інтеграції.		
1.	Європейські договори.	6
2.	Європейське право.	6
3.	Структура та функції європейських інституцій.	6
4.	Етапи інтеграції.	6
5.	Зовнішня політика ЄС.	4
6.	Горизонтальні політики.	6
7.	Політики ЄС в різні секторах економіки.	6
8.	Українсько-європейські договори.	6
9.	Реалізація Угоди про асоціацію України із ЄС.	6
10.	Політика стосовно довкілля.	6
11.	Політика щодо регіонального розвитку.	6
Змістовий модуль 2. Досвід постсоціалістичних держав у реалізації європейської інтеграції.		
12.	Політика щодо соціального прогресу.	10
13.	Політика щодо досліджень і технологій.	10
14.	Енергетична політика.	10
15.	Транспортна політика.	10
16.	Промислова і сільськогосподарська політики.	8

8. Індивідуальні завдання

SWOT-аналіз одного із прикордонних районів України на предмет потенціалу розвитку транскордонної співпраці.

9. Система поточного та підсумкового контролю результатів навчання

Залік (8 семестр)

Поточне тестування та контроль самостійної роботи			Сума
Тестове опитування за лекційним матеріалом та оцінки за практичні роботи	Контроль самостійної роботи	Контроль індивідуальної роботи	
80	10	10	100

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
80 – 89	B	добре	
70 – 79	C		
60 – 69	D	задовільно	
50 – 59	E		
26 – 49	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-25	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

10. Рекомендована література

Основна:

1. Артобюмов І.В. Транскордонне співробітництво в євроінтеграційній стратегії України. Монографія. Ужгород, 2009. [Електронний ресурс]. Режим доступу до ресурсу: <https://www.uzhnu.edu.ua/en/infocentre/get/3714>
2. Артобюмов І.В., Діус Н.О. Єврорегіональне співробітництво України: проблеми і перспективи. Навчально-методичний посібник. Ужгород, 2014. 368 с.
3. Європейська інтеграція на початку нового тисячоліття: Довідник. / А.М. Круглашов, І. Озимок, Т. Астапенко, В. Руссу. Чернівці, 2010. [Електронний ресурс]. Режим доступу до ресурсу: <http://www.library.cv.ua/es/dovidnyk.pdf>
4. Зверяков М. І., Кухарська Н. О., Клевцевич Н. А., Шараг О. С. Стратегування регіонального розвитку: теорія, методологія, концепція: монографія / Одеський національний економічний університет МОН України. Одеса : Атлант ВОІ СОІУ, 2019. 241 с.
5. Калина М.С. Євроінтеграційна політика України в контексті розширення Європейського Союзу // Політичні та правові аспекти державного управління. [Електронний ресурс]. Режим доступу до ресурсу: <http://academy.gov.ua/ej/ej2/txts/pol-prav/05kmsrjs.pdf>
6. Лещук І., Ровенчак І. Географія зовнішньоекономічних зв'язків України та країн Європейського Союзу // Економічна та соціальна географія. 2018. №1. С. 45-51.
7. "Міжнародна співпраця регіонів в контексті зближення України та ЄС: зовнішньоекономічні, інвестиційні та управлінські аспекти". Аналітична записка. [Електронний ресурс]. Режим доступу до ресурсу: <http://old2.niss.gov.ua/articles/1554/>
8. Палагнюк Ю. Основні інструменти розширення ЄС на Схід // Ефективність державного управління. 2013. Вип. 37. С.189-195.

9.Топчієв О.Г., Мальчикова Д.С., Яворська В.В. Регіоналістика: географічні основи регіонального розвитку і регіональної політики. Навч. посіб. / О. Г. Топчієв, Д. С. Мальчикова, В. В. Яворська. Херсон: ОЛДІ-ПЛЮС, 2017. 372 с.

10. Як працює Європейський Союз: Довідник. [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу:

<https://www.kobu.kiev.ua/wpcontent/uploads/2016/07/%D0%AF%D0%BA-%D0%BF%D1%80%D0%B0%D1%86%D1%8E%D1%94-%D0%84%D0%A1.-%D0%94%D0%BE%D0%B2%D1%96%D0%B4%D0%BD%D0%B8%D0%BA.pdf>

Допоміжна:

1. Горбатюк С. Транскордонне співробітництво і соціогуманітарна безпека регіону : управлінський аспект // Ефективні державного управління. 2015. Вип. 45. С. 70- 78.
2. Європейський Союз. Договірно-правова база відносин. [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://mfa.gov.ua/mizhnarodni-vidnosini/yevropejskijsoyuz>
3. Кіш Є. Проблеми транскордонного співробітництва України і Євросоюзу // Політичний менеджмент. 2006. № 5. С. 131-144.
4. Методичні рекомендації єврокулбам. [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://nus.org.ua/wp-content/uploads/2019/01/Robota-z-yevroklubamy.pdf>
5. Методологія планування регіонального розвитку в Україні [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: http://cg.gov.ua/web_docs/1/2014/11/docs/Methodology_of_RD_planning.pdf
6. Стратегія розвитку Івано-Франківської області до 2027 року [Електронний ресурс] // Законодавство України. 2004. Режим доступу до ресурсу: <http://www.if.gov.ua/news/47474>
7. Територіальний розвиток і регіональна політика. Стратегування регіонального розвитку на засадах смарт-спеціалізації: наукова доповідь / наук. ред. д.е.н., проф. Сторонянська І.З. Львів, ІРД НАНУ. 2020. 141 с.